

5. ZDRAVSTVENO VARSTVO NA PRIMARNI RAVNI

5.3. ZOBOZDRAVSTVO

V letu 2022 je bilo v zobozdravstveni dejavnosti zabeleženih 2.924.272 obiskov. 71 % obiskov je bilo v okviru dejavnosti za odrasle, kjer beležimo 1.226 obiskov na 1.000 prebivalcev, starih 20 let in več. V zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike pa je bilo opravljenih 2.045 obiskov na 1.000 otrok in mladostnikov do 19. leta starosti. Skupno je bilo opravljenih 4.432.790 zobozdravstvenih storitev, kar je za 6,4% več kot leta 2021. Restavracijskih storitev (storitev plombiranja zob) je bilo 23 %.

V zobozdravstveni dejavnosti otrok in mladostnikov se prikazujejo aktivnosti, ki obsegajo odkrivanje in zdravljenje zobnih in ustnih bolezni pri otrocih in mladostnikih, starih do 19 let, ter redne preventivne zobozdravstvene preglede pri predšolskih otrocih, učencih v osnovnih in srednjih šolah ter študentih. V dejavnosti zobozdravstvenega varstva odraslih se prikazujejo aktivnosti, ki obsegajo odkrivanje in zdravljenje zobnih in ustnih bolezni ter zobno protetično in estetsko rehabilitacijo pri ljudeh, starih 20 in več let.

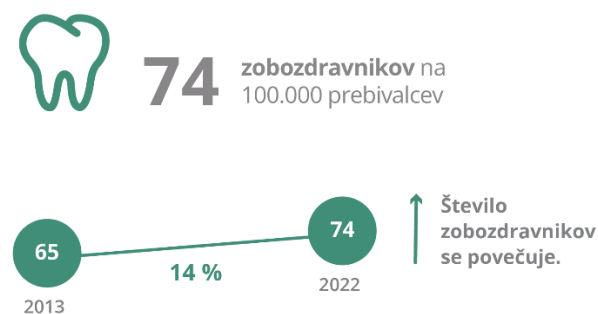
Pri pregledu podatkov desetletnega obdobja 2013–2022 o številu vseh obiskov v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike beležimo od leta 2015 dalje padanje števila obiskov na 1.000 prebivalcev, starih 0–19 let, najnižje skupno število obiskov je bilo leta 2020, nato pa se je število obiskov pričelo ponovno zviševati. Velik upad preventivnih obiskov v letih 2020 in 2021 se je dvignil, a je leta 2022 še vedno opazno nižji kot leta 2013, se je pa opazno zvišalo število ponovnih obiskov, kar je lahko povezano z racionalizacijo kliničnega dela.

Iz primerjave števila vseh obiskov, ki so bili zabeleženi v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle, je razvidno, da so bili do leta 2019 obiski na isti ravni. V letu 2020 opazimo zmanjšanje števila obiskov. To je deloma povezano s popolnim zaprtjem zobozdravstvenih ambulant, kjer je bilo delovanje zobozdravstvene dejavnosti omejeno na nujne storitve. V Priporočilih za delovanje zobozdravstvenih ambulant ob ponovnem odprtju pa je priporočena priprava plana posegov in s tem izvajanje strnjjenih in strokovno povezanih posegov v kar najmanjšem številu obiskov in hkrati izvajanje več posegov, če je potrebno in strokovno utemeljeno, ob enem obisku. Vse

omenjeno se torej izraža v upadu števila obiskov v letu 2020. V letu 2021 pa opazimo zvišanje števila obiskov, ki se tudi nadaljuje v letu 2022.

Regijske razlike so opazne, največ vseh kurativnih obiskov na prebivalca je bilo zabeleženih na področju zdravstvene regije Nova Gorica, najmanj pa na območju zdravstvene regije Novo mesto. Na število obiskov delno vpliva vpliva tudi regijsko neenakomerna razporeditev zobozdravstvenih timov. V sklopu kurativnih obiskov moramo med odraslo populacijo razumeti tudi vse prve obiske, kjer ni bilo ugotovljene patologije in so v samem bistvu preventivni pregledi. Primerjava slovenskih podatkov (opravljene storitve) s podatki drugih evropskih držav ni možna zaradi velikih razlik v organiziranosti sistemov zobozdravstvenega varstva.

5.3. Slika 1: Število zobozdravnikov na 100.000 prebivalcev, Slovenija, 2013 in 2022

Viri: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov - RIZDDZ (NIJZ 16)

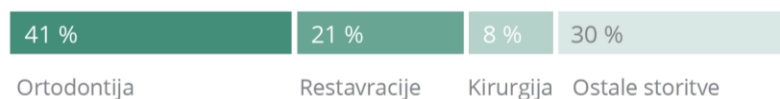

ZOBOZDRAVSTVO 2022

ZOBOZDRAVSTVENA DEJAVNOST ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE

846.331 obiskov → **2.045/1.000** otrok in mladostnikov
(do 19 let)

820.710 storitev, prevladujejo ORTODONTSKE STORITVE

- **62 %** otrok (0-5 let), si redno (vsaj 2-krat dnevno) čisti zobe. S starostjo narašča delež otrok, ki si čistijo zobe.

- **20 %** otrok in mladostnikov (6-17 let) si zobe čistijo največ enkrat dnevno ali ne vsak dan.

- V zadnjem letu je zobozdravnika obiskalo **93 %** otrok vstopnikov v šolo (6-7 let).

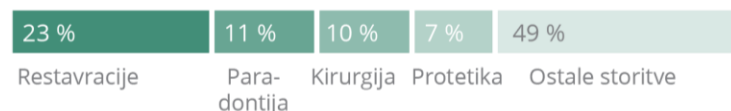

Viri: Publikacija *Ustno zdravje otrok in mladostnikov 2019*
Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294)

ZOBOZDRAVSTVENA DEJAVNOST ZA ODRASLE

2.077.941 obiskov → **1.226/1.000** odraslih (20 let in več)

3.612.080 storitev, prevladujejo RESTAVRACIJE

- **71 %** odraslih (18-74 let) si redno (vsaj 2-krat dnevno) čisti zobe.

- V zadnjem letu je zobozdravnika obiskalo

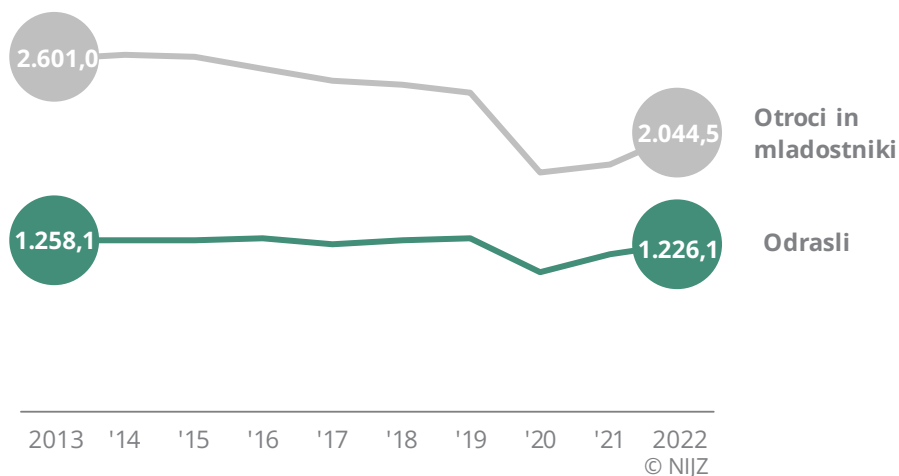
- **17 %** odraslih ni obiskalo zobozdravnika več kot 2 leti.

Viri: Publikacija *Ustno zdravje odraslih 2019*
Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294)

5.3. Slika 2: **Obiski v dejavnosti zobozdravstvenega varstva, Slovenija, 2013–2022**

na 1.000 prebivalcev

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294)

Primerjava obiskov med odraslimi prebivalci in otroci ter mladostniki kaže zelo podoben spreminjanje skozi čas. Stopnja obiskov je med otroci in mladostniki višja, kar je deloma posledica narave dela in prilagojenosti populaciji in njenim potrebam.

Prikazani podatki o vrsti posameznih storitev v absolutnih številkah so odraz velikosti populacije, kjer imamo na eni strani otroke in mladostnike do 19. leta starosti in na drugi strani vse odrasle prebivalce.

V letu 2020 je zaradi začasnega zaprtja zobozdravstvenih ambulant prišlo do upada števila obiskov.

Po začasnem zaprtju ambulant, pa so bili predlagani tudi ukrepi, ki so sicer omogočili ponovno odprtje zobozdravstvenih ambulant v takratnih epidemioloških razmerah, a so se neposredno izrazili na zmanjšanju števila obiskov. Terapevti so tako ob posameznemu obisku skušali opraviti čim več storitev, ki jih je bilo na podlagi doktrine možno opraviti ob enem obisku.

V letu 2021 sicer že opazimo postopen dvig števila obiskov, kar pa je najverjetneje povezano s tem, da se je praksa opravljanja več storitev ob eni priložnosti sicer ohranila.

Seveda pa je sama struktura oblike oziroma skupine zobozdravstvenih storitev odraz potreb posamezne skupine in v skupini razširjenih bolezenskih stanj ustne votline. Tako je bistveno več protetičnih storitev in endodontije pri odraslih prebivalcih, na drugi strani pa je teh storitev pri otrocih sorazmerno manj, a je opazno več ortodontskih storitev.

5.3. Tabela 1: **Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike, Slovenija, 2013–2022**

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Število obiskov										
Prvi stomatološki kurativni	190.748	190.819	196.022	178.457	177.318	181.675	181.205	158.519	173.135	182.546
Specialistični	18.807	19.230	19.382	18.433	18.959	17.099	15.998	13.525	12.738	13.821
Preventivni (serijski)	132.590	136.090	129.931	134.381	130.358	131.544	129.372	73.240	68.090	102.666
Ponovni	689.809	701.078	700.871	684.192	651.117	642.984	632.922	479.177	496.284	547.298
SKUPAJ	1.031.954	1.047.217	1.046.206	1.015.463	977.752	973.302	959.497	724.461	750.247	846.331
Na 1.000 otrok in mladostnikov (do 19 let)										
Kurativni ¹⁾	2.266,8	2.288,1	2.291,3	2.194,6	2.105,0	2.081,3	2.033,6	1.587,1	1.654,7	1.796,5
Preventivni (serijski)	334,2	341,8	324,9	334,7	323,8	325,3	316,9	178,5	165,2	248,0
Vsi obiski	2.601,0	2.629,9	2.616,2	2.529,3	2.428,8	2.406,6	2.350,5	1.765,6	1.819,8	2.044,5

¹⁾ Prvi stomatološki kurativni, specialistični in ponovni obiski.
Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294)

5.3. Tabela 2: **Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle, Slovenija, 2013–2022**

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Število obiskov										
Prvi stomatološki kurativni	459.114	454.730	435.441	423.681	400.405	425.568	445.062	388.288	412.223	399.053
Specialistični	51.270	49.030	45.396	47.910	37.536	43.588	46.772	37.253	38.311	48.438
Preventivni (serijski)	14.519	13.916	14.797	14.212	9.361	13.269	11.443	18.312	12.880	17.575
Ponovni	1.558.790	1.583.779	1.590.122	1.631.565	1.589.520	1.612.054	1.640.091	1.290.423	1.496.501	1.612.875
SKUPAJ	2.083.693	2.101.455	2.085.756	2.117.368	2.036.822	2.094.479	2.143.368	1.734.276	1.959.915	2.077.941
Na 1.000 odraslih prebivalcev (20 let in več)										
Kurativni ¹⁾	1.244,7	1.255,0	1.245,2	1.264,9	1.218,7	1.249,5	1.268,2	1.015,5	1.148,9	1.215,7
Vsi obiski	1.253,5	1.263,3	1.254,1	1.273,4	1.224,3	1.257,5	1.275,0	1.026,3	1.156,5	1.226,1

¹⁾ Prvi stomatološki kurativni, specialistični in ponovni obiski.
Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294)

5.3. Tabela 3: **Zobozdravstvene storitve v zobozdravstveni dejavnosti, Slovenija, 2022**

Zobozdravstvene storitve	Zobozdravstvena dejavnost Število			Na 1.000 prebivalcev		
	Otroci in mladostniki	Odrasli	SKUPAJ	Otroci in mladostniki	Odrasli	SKUPAJ
Restavracije ¹⁾	173.356	833.654	1.007.010	418,8	491,9	477,5
Endodontija ²⁾	23.672	209.314	232.986	57,2	123,5	110,5
Paradontija ³⁾	24.995	386.833	411.828	60,4	228,3	195,3
Kirurgija						
Izdrti zobje	51.036	222.797	273.833	123,3	131,5	129,9
Drugo	16.489	131.209	147.698	39,8	77,4	70,0
Protetika						
Snemne proteze	178	47.575	47.753	0,4	28,1	22,6
Fiksne proteze	1.335	212.274	213.609	3,2	125,3	101,3
Ortodontija ⁴⁾	335.966	71.125	407.091	811,6	42,0	193,1
Druge storitve	193.683	1.497.299	1.690.982	467,9	883,5	801,9
SKUPAJ	820.710	3.612.080	4.432.790	1.983	2.131	2.102,1

¹⁾ Plombiranje.

²⁾ Kritja in polnjenje koreninskih kanalov.

³⁾ Zdravljenje mehkih delov ustne votline.

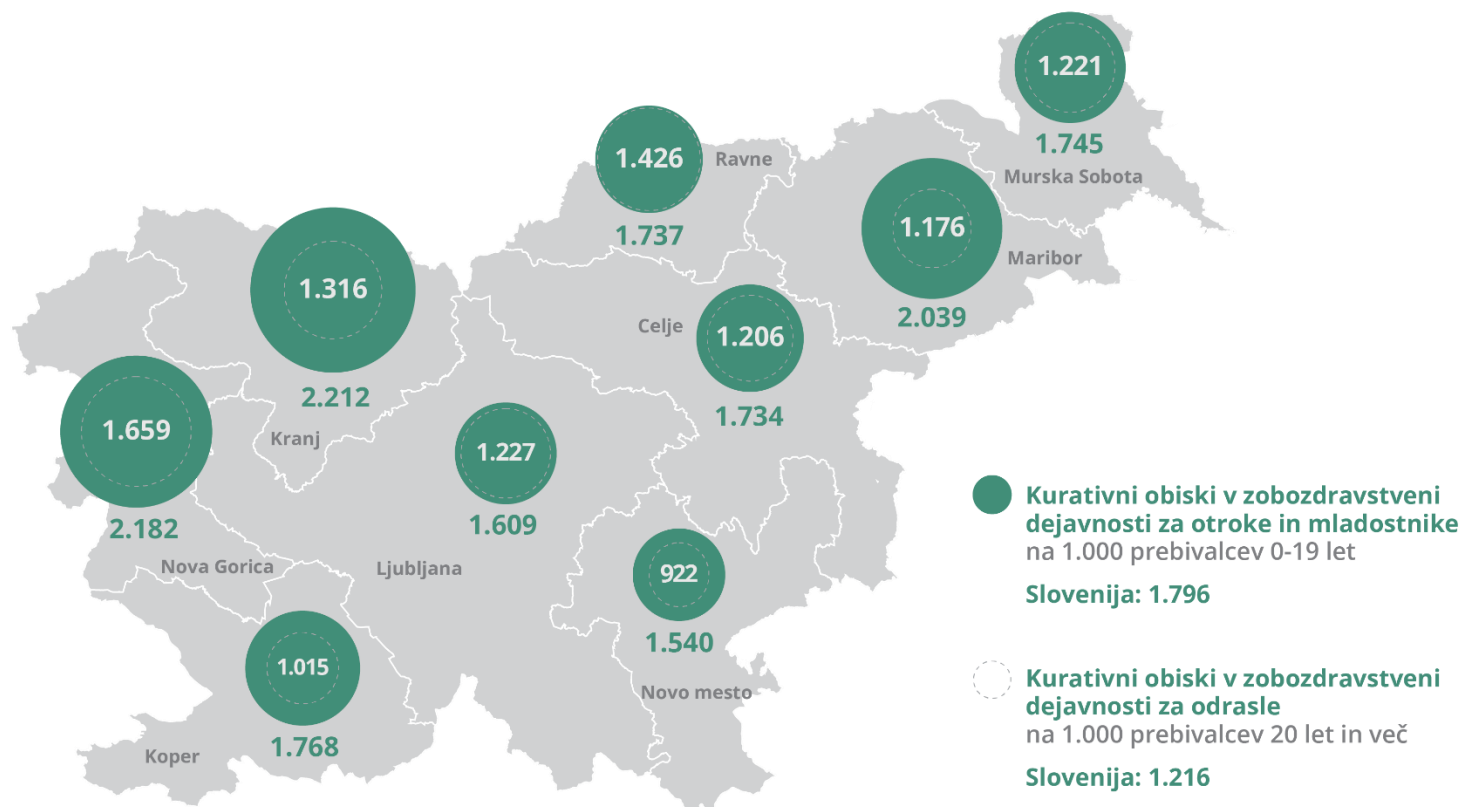
⁴⁾ Čeljustna in zobna ortopedija.

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294)

REGIONALNE PRIMERJAVE

5.3. Slika 3: Kurativni obiski na 1.000 prebivalcev v dejavnosti zobozdravstvenega varstva po zdravstvenih regijah, Slovenija, 2022

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294)

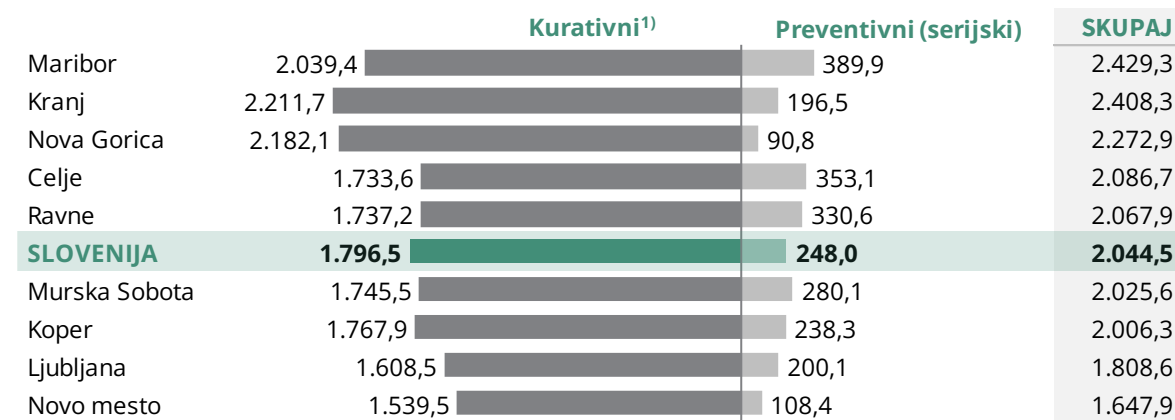
3.5. Tabela 4: **Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike** po zdravstvenih regijah, 2022

	Celje	Nova Gorica	Koper	Kranj	Ljubljana	Maribor	Murska Sobota	Novo mesto	Ravne	SLOVENIJA
Število obiskov										
Prvi stomatološki kurativni	23.862	6.011	7.249	27.075	72.568	17.693	7.789	12.754	7.545	182.546
Specialistični	1.943	995	706	1.921	2.669	2.718	888	1.540	441	13.821
Preventivni (serijski)	21.126	1.780	6.846	8.593	27.680	23.342	5.524	3.322	4.453	102.666
Ponovni	77.905	35.785	42.825	67.700	147.326	101.692	25.751	32.901	15.413	547.298
SKUPAJ	124.836	44.571	57.626	105.289	250.243	145.445	39.952	50.517	27.852	846.331

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294)

3.5. Slika 4: **Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike** po zdravstvenih regijah, 2022

na 1.000 otrok in mladostnikov (do 19 let)

© NIJZ

¹⁾ Prvi stomatološki kurativni, specialistični in ponovni obiski.

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294)

3.5. Tabela 5: **Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle** po zdravstvenih regijah, Slovenija, 2022

	Celje	Nova Gorica	Koper	Kranj	Ljubljana	Maribor	Murska Sobota	Novo mesto	Ravne	SLOVENIJA
Število obiskov										
Prvi stomatološki kurativni	62.436	22.034	23.264	41.516	122.265	54.374	28.762	24.758	19.644	399.053
Specialistični	5.209	2.215	2.909	2.650	15.576	10.475	4.044	1.590	3.770	48.438
Preventivni (serijski)	23	2.890	430	3.246	10.331	1	231	423	-	17.575
Ponovni	229.967	112.295	101.897	175.612	523.624	250.341	82.506	78.492	58.141	1.612.875
SKUPAJ	297.635	139.434	128.500	223.024	671.796	315.191	115.543	105.263	81.555	2.077.941
Na 1.000 odraslih prebivalcev (20 let in več)										
Kurativni ¹⁾	1.205,5	1.659,0	1.014,6	1.315,8	1.227,3	1.176,1	1.221,0	921,6	1.426,3	1.215,7
Vsi obiski	1.205,6	1.694,2	1.018,0	1.335,3	1.246,4	1.176,1	1.223,5	925,3	1.426,3	1.226,1

¹⁾ Prvi stomatološki kurativni, specialistični in ponovni obiski.

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294)

3.5. Tabela 6: **Zobozdravstvene storitve v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike** po zdravstvenih regijah, 2022

Zobozdravstvene storitve	Celje	Nova Gorica	Koper	Kranj	Ljubljana	Maribor	Murska Sobota	Novo mesto	Ravne	SLOVENIJA
Število										
Restavracije ¹⁾	20.124	7.701	10.817	25.390	56.974	22.974	7.643	13.455	8.278	173.356
Endodontija ²⁾	2.746	1.012	1.220	2.743	6.887	4.981	1.444	1.889	750	23.672
Paradontija ³⁾	2.552	2.066	1.548	3.353	8.707	2.799	2.572	693	705	24.995
Kirurgija										
Izrti zobje	7.282	2.381	2.709	7.585	13.786	8.107	3.371	3.529	2.286	51.036
Drugo	2.357	885	957	2.085	4.644	2.865	1.150	1.051	495	16.489
Protetika										
Snemne proteze	1	0	2	16	90	4	16	49	0	178
Fiksne proteze	63	11	37	105	788	74	30	223	4	1.335
Ortodontija ⁴⁾	50.857	17.941	30.442	39.069	82.940	58.065	25.145	22.631	8.876	335.966
Druge storitve	23.515	8.748	13.600	24.894	66.829	27.928	10.766	12.955	4.448	193.683
SKUPAJ	109.497	40.745	61.332	105.240	241.645	127.797	52.137	56.475	25.842	820.710
Na 1.000 otrok in mladostnikov (do 19 let)	1.830,3	2.077,8	2.135,3	2.407,1	1.746,4	2.134,5	2.643,3	1.842,2	1.918,6	1.982,6

¹⁾ Plombiranje.

²⁾ Križja in polnjenje koreninskih kanalov.

³⁾ Zdravljenje mehkih delov ustne votline.

⁴⁾ Čeljustna in zobna ortopedija.

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294)

5.3. Tabela 7: **Zobozdravstvene storitve v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle po zdravstvenih regijah, 2022**

Zobozdravstvene storitve	Celje	Nova Gorica	Koper	Kranj	Ljubljana	Maribor	Murska Sobota	Novo mesto	Ravne	SLOVENIJA
Število										
Restavracije ¹⁾	108.745	56.862	62.154	106.082	256.636	112.970	47.899	48.082	34.224	833.654
Endodontija ²⁾	28.892	13.383	11.515	24.048	61.392	34.473	14.576	12.482	8.553	209.314
Paradontija ³⁾	49.586	32.183	27.600	47.935	130.798	41.187	25.264	17.874	14.406	386.833
Kirurgija										
Izdrti zobje	32.775	12.785	12.150	24.976	58.070	43.831	17.473	11.461	9.276	222.797
Drugo	22.024	9.599	7.708	11.930	37.609	25.688	7.505	5.981	3.165	131.209
Protetika										
Snemne proteze	7.170	2.268	2.659	4.154	16.829	6.895	3.532	2.327	1.741	47.575
Fiksne proteze	31.840	14.472	13.126	21.881	62.742	34.819	11.971	13.233	8.190	212.274
Ortodontija ⁴⁾	287	342	195	394	57.072	630	16	10.428	1.761	71.125
Druge storitve	212.435	81.708	108.192	168.834	412.736	256.979	99.918	86.725	69.772	1.497.299
SKUPAJ	493.754	223.602	245.299	410.234	1.093.884	557.472	228.154	208.593	151.088	3.612.080
Na 1.000 odraslih (20 let in več)	2.000,0	2.716,8	1.943,3	2.456,1	2.029,6	2.080,2	2.415,9	1.833,7	2.642,4	2.131

¹⁾ Plombiranje.

²⁾ Križja in polnjenje koreninskih kanalov.

³⁾ Zdravljenje mehkih delov ustne votline.

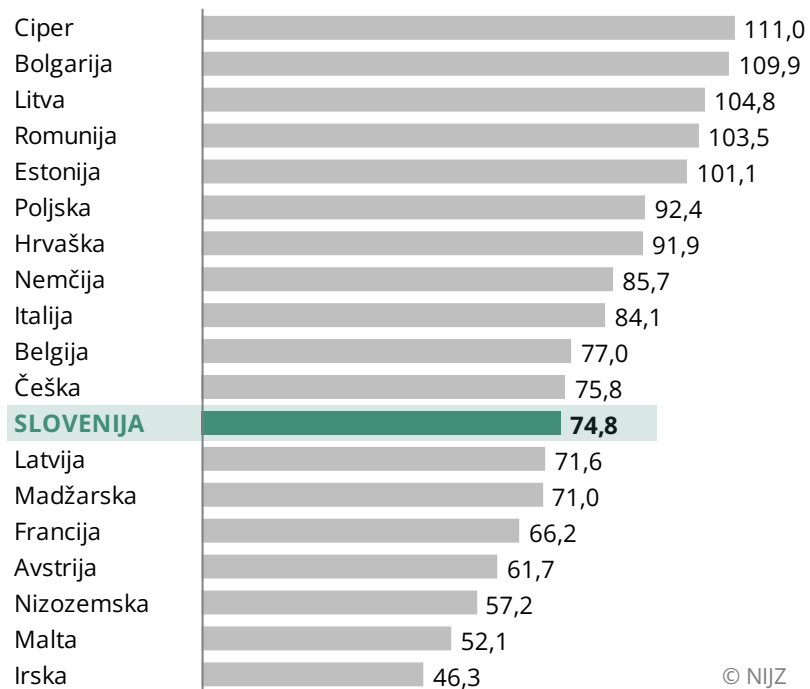
⁴⁾ Čeljustna in zobna ortopedija.

Viri: Poročilo o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294)

MEDNARODNE PRIMERJAVE

5.3. Slika 5: Število zobozdravnikov na 100.000 prebivalcev, Slovenija in nekatere članice EU, 2021

Glede števila zobozdravnikov na 100.000 prebivalcev se je Slovenija uvrstila na 12. mesto med 19 članicami EU.

© NIJZ

Viri: EUROSTAT, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/hlth_rs_prs2__custom_10692541/default/table?lang=en, 04. 04. 2024

DEFINICIJE

NAZIV	OKRAJŠAVA	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANGL. IZRAZ
Ponovni obisk		Ponovni obisk je vsak osebni kontakt z zobozdravnikom, zdravstvenim delavcem ali sodelavcem v zvezi z boleznijo, ki je navedena ob pregledu (serijskem, stomatološkem, specialističnem).	Podatki so v agregirani obliki zbrani v Poročilu o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294). Se ne prikazujejo po spolu, starosti in diagnozi.	Further visit
Prvi stomatološki kurativni obisk		Stomatološki kurativni obisk je vsak prvi obisk pri zobozdravniku za določen primer (v zvezi z določeno boleznijo ali stanjem), največkrat enkrat na leto.	Podatki so v agregirani obliki zbrani v Poročilu o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294). Se ne prikazujejo po spolu, starosti in diagnozi.	First curative attendance (stomatological)
Preventivni (serijski) obiski		Preventivni (serijski) obiski so obiski oseb iz določene populacijske skupine, ki so bile po določeni metodologiji dela serijsko pregledane zaradi ugotavljanja zdravstvenega stanja zob in ustne votline, pri čemer so bile ugotovitve tudi zabeležene (dokumentirane).	Podatki so v agregirani obliki zbrani v Poročilu o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294). Se ne prikazujejo po spolu, starosti in diagnozi.	Preventive (serial) attendances
Specialistični obisk		Specialistični obisk je obisk pri zobozdravniku specialistu z namenom specialistične, diagnostične in terapevtske obravnave, praviloma na osnovi napotnice.	Podatki so v agregirani obliki zbrani v Poročilu o dejavnosti zobozdravstvenega varstva (Obr. 8,294). Se ne prikazujejo po spolu, starosti in diagnozi.	Specialistic attendance
Zdravstvena regija		Regija pomeni pokrajino, območje, predel ali ozemlje, ki ga družijo podobne ali celo istovetne naravne in/ali družbene značilnosti. Pod pojmom zdravstvena regija je tako opredeljeno območje, ki ga družijo socialno medicinske, epidemiološke, higienske in zdravstveno ekološke značilnosti.	Regionalizacija na zdravstvene regije je bila narejena na podlagi analize gravitacijskih območij za potrebe zdravstvene statistike.	Health region

SEZNAM SLIK

5.3. Slika 1: Število zobozdravnikov na 100.000 prebivalcev, Slovenija, 2013 in 2022	2
5.3. Slika 2: Obiski v dejavnosti zobozdravstvenega varstva , Slovenija, 2013–2022	4
5.3. Slika 3: Kurativni obiski na 1.000 prebivalcev v dejavnosti zobozdravstvenega varstva po zdravstvenih regijah, Slovenija, 2022	7
3.5. Slika 4: Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike po zdravstvenih regijah, 2022.....	8
5.3. Slika 5: Število zobozdravnikov na 100.000 prebivalcev, Slovenija in nekatere članice EU, 2021	12

SEZNAM TABEL

5.3. Tabela 1: Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike , Slovenija, 2013–2022.....	5
5.3. Tabela 2: Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle , Slovenija, 2013–2022	5
5.3. Tabela 3: Zobozdravstvene storitve v zobozdravstveni dejavnosti , Slovenija, 2022.....	6
3.5. Tabela 4: Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike po zdravstvenih regijah, 2022.....	8
3.5. Tabela 5: Obiski v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle po zdravstvenih regijah, Slovenija, 2022	9
3.5. Tabela 6: Zobozdravstvene storitve v zobozdravstveni dejavnosti za otroke in mladostnike po zdravstvenih regijah, 2022	10
5.3. Tabela 7: Zobozdravstvene storitve v zobozdravstveni dejavnosti za odrasle po zdravstvenih regijah, 2022.....	11